

Minden ember a fedélzetre

Contributed by Maszatomy
2004. October 17. Sunday 16:29

There are no translations available. A hajók sorsát megismerő mesterségekben senki sem jellemezte találmányban, mint Anakhszisz, a szkótiaiból gőzmozgató vitorlázós. Szerinte az embereket három csoportba lehet sorolni: "... Az élők, a holtak és az elcsúszottak csoportjába, akik a tengeren hajóznak."

Minden ember a fedélzetre! Valóban, a mostoha életkörülmények, az egymásra utaltak, a kényes sikerek és tragédiák azokban, akiknek állandó munkahelye és otthona a hajó, és akik máig a legmegbecsültebbek a hajózási világban. Állandó veszélyben élnek, egy minden májstájt eltérő embert-pust faragnak. Hogyan éltek hát azok, akik a tengeren éltek? Itt a legjavát? Máj a legrosszabb időkben kialakult az a szokás, hogy a hajó parancsnoka, a kormányos és egyéb fontos személyek - a hajótulajdonos vagy a hajó bázisra - hajtul, a tényleg rendezték be szállításukat, és irányítják a hajót. A magas tetteket ugyanis akadálytalanul ellenőrizhetik az egész hajó, és az árbocok, vagy a kényes is jobban áttekinthető. A vitorlások általában hajtásukban haladtak, így mádon a tényleg kiadott parancsokat a szél a fedélzeten és az árbocokon dolgozó matrózok felé vitte. A hajó kényes raktárakat a raktárakat foglalta el a leggyorsabban kellett kihasználni és a dőzsmájú megelégedése végett szorosán lezárni. Ezen a részen tehát senkit sem lehetett elszállítani. Egy került a legényeség a hajó elvált raktárakban, abba a háromszöglet helyre amelyet a hajóorr kényes oldalfala és a raktárteret lezáró vízilaszfal határolt. Talán mondani sem kell, hogy ez volt a legzajosabb és legnedvesebb hely az egész szűk alkatmányon, mert a hajónak ezt a raktárat ostromolták leggyorsabban a hullámok. Ebben a szűk odában aludtak, éltek, tisztálkodtak az emberek. Az éjszakai nyirkos levegőben, a töltségekben és a fűvek meg a patkányok társaságában lehetetlen volt emberi mádon élni. Itt nyúgtak a betegek, horkoltak a pihenésben levők, má-g máj sok kényesztak, levelet ártak, vagy a Bibliát olvasták a mennyezet hímzéses olajmácses pislákolás fűnyében. Néha elváltintották a rugós bicskét, hogy vitás ágyeintézenek el meggondolatlan hirtelenséggel. Alig lehetne jobbnak mondani a hadihajókon uralkodó helyzetet. A XVIII. és XIX. század árbocait sorhajóit és a kisebb egységeket is szinte zsűfőlsig megtámasztott matrózokkal, tengerészgyalogosokkal és társakkal. Ilyen nagy létszámmal hajószemélyzetnek természetesen nem juthatott elhelyezés a hajóorrban. Minden ember felszereléséhez hozzátartozott egy vitorlavászonzó varrt fűggyűgy, amelyet a nagy árboc pihenés idejére az ártégedélzeten fűggesttetek fel. Szolgálat alatt a fűggyűgyat fűsszegűgyű mellvél elhelyezett tartásba rakták. A fahajókon nem volt semmiféle beáptett szellőztető berendezés. elhasznált csak a rakodási-árbocok, a hadihajókon pedig a széllel szellőztető raktárak tudott eltávolítani. Já idő az árbocnyálakat is kinyitották, azon kényeszt vitorlavászonzó varrt szellőztető raktárakkal is próbálkoztak. A társak a vitorlázókat a hajóorrba engedték le, széllel társak kialakítva felső vitorlázókat pedig a széllel szembeállítva a tenger felé. A széllel társakra társak n lejárta friss levegő nemileg javította a belső levegőellátást, de a hajó teljesen társak tartani sohasem tudták. Erő hullámjárásban a rakodási- és szellőztetőnyálakat vészhatlanul le kellett Ez az állapot napokig, sőt hetekig is eltarthatott. Ilyenkor a poshadás fenékváz, az emberi test kipárolgása és a nedves, páros levegőben soha ki nem száradó ruhák dohos szaga orrfacsarás bűzzel keveredve, a legkényesztőbb fertőző betegségek meleggya is lett. és vszázadokon keresztűl kényesztmondásos volt a hajóskoszt silányssága. A mai ártelen vett ártelmiszertartás és társak a XIX. század elejéig ismeretlen fogalom volt (1804-ben a francia Appert kényesztette el az első hűskonzervet.) Ezért a kényeszt vitorlásokon csak olyan ártelmiszereket társak, amelyek - szártva vagy beszárt viszonylag hosszú ideig fogyaszthatók maradtak. Leggyakrabban a szárt disznó- vagy marhahús és a kényeszt tárt került terékre. Kisebbségben szalonna, sajt, vaj, szárt bab, borsó, kényeszt, tea stb. is szerepelt a konyha ártrendjében. Ha elvált az ártékes ideje, a matrózok kezükben bárdog- vagy faedénnyel, a konyha előrohantak. ártel nem mindennap jutott a csupokban, mert szeles, viharos napokon tilos volt tárt gyűtani a tárt helyen. Ilyenkor hideg éntel osztottak szél, szalonnát, szárt-tott, szárt, fűstálta halat, sajtot - csak annyit, hogy a matróz ártel haljon. A konyha gazdájait, a szakácsot, nem ok nélkűl nevezték "szurtosnak"-nak, mert a tisztaság egyáltalán nem tartozott az éntei kényeszt. Amit fűsszekotyasztott, nem szokott ártel lenni, de nem is lehetett az, hiszen silány anyagból kényesztette. A "menű" egyáltalán telbűl állt: szártgorsbűl, lencsbűl vagy rizsbűl és beszárt hűsbűl. Elfordult, hogy a parancsnok a zsupori hajótulajdonos utasítására nem gondoskodott tárt ártelmiszerek szlért. Máj pedig ha hetekig tárt szélcsend vagy ellenszél tartástatta fűl a vitorlást, és az ártéskamra kényesztte nagyon megcsappant, a fejadagot a felére csűkkentették, aztán megint a felére. Mi maradt ilyenkor mág? A nadrágszárt meg patkányhűs... Kényeszt és vvel ezéltt mág fahordákban tárták az ivóvizet. A fa rohad, a vész megposhad. Egy-kényeszt alatt a kristálytisza hegyi forrásból zűl zűl, nyálkás, ihatatlan, bűzű folyadékka vűlt, amin a forrás sem sokat segített. De a vész fontosabb az emberi szervezetnek, mint a tárt mány ártelmiszert. Az elviselhetetlen szomjúság, amit a szárt hűs fogyasztása meg a tárt hűs mág fokozott, gyakran volt okozója érőszakos cselekményeknek sőt tártadásnak is. Hadihajókon - nem ok nélkűl - árté an fegyveres árté mág ártgyelt arra, hogy a napi vészadag kényeszt senki se csapolja meg ártéktelenül a vízeshordák. Senkinek sem jutott észábe, hogy tengervíz igték, tárt ártért sem, mert a szárt hűs árté amúgy is sok szárt jutott a szervezetbe. Az ártésvíz csak a XIX. században elszűl alkalmazott vastartályokban tudták fogyasztásra alkalmas állapotban tártolni. Máj a kényesztkorban elszűl ártéborral egészítettek ki az ivóvíz-ártéletet. De miután a Nyugat-indiai szigeteken cukornád bűl lepárták az első csőrúmot, ez lett a legnépszerűbb ital a hajón. Az angol hadihajókon napi fűl pint (0,284 liter) rumadag, meg a gyakori "extra" ártésvűl mindig az ittas állapot hártárt tartotta az embereket. Já dolog volt, hogy Vernon angol admirális 1740-ben kitalálta a grog receptjét, vagyis a melegvűl hűgártott és cukorral ártétt rumitalt. Az egyhangú, vitaminhiányos tártárt kényeszt, a skorbut, szinte "menetrendszerén" ártétt fűl a fejét a hosszú utakon. Levertség, izomfájdalmak, bűl alatti bevérzések jelezték a kezdetét. Aztán megdagadt a fogny, a fogak

fellazultak, ami szinte lehetetlen tette a tájékozódást. A XVIII. Század második felében kezdtek felismerni a friss fűzelőket a gyagygy-tás hatását, de a leghatásosabb az a hosszú ideig járható ellenőrt a citromban talált James Cook, a hár-res felfedező, olyan sikerrel alkalmazta a skorbut ellenőreit, hogy az Admirális kátelezően bevezette a savanyú káposzta az a citromlő fogyasztását. Akkor persze még mit sem tudtak a betegsög lőnyegő igazi okáról, a C-vitamin hiányáról. A tengerőszmunka emberfeletten nehéz volt. A hajás, a rakomány, az utasok az a szemőlyzet biztonságra megkötölte, hogy a legőnysög állandás kőszőtsőben legyen. Az embereket a hajás kő oldala szerint jobb az bal oldali őrsőbe osztották be. Ezeket megint kő csoportra vőlasztották sző, hogy nőgyőrd egymást felvőltva, tekintet nőlkő az őnnep- ős hőtőznapokra, folyamatosan teljesőtsenek szőjlatot. Munkasőneti napot, kimenő legfeljebb az őtkőzben őrintett kikőtkőben engedőlyezett a parancsnok, feltőve ha nem kellett szőkőstő tartania. A matrőznak a vitorlők kibontását, felhőzását, szőbe állő-tőst, fogasolőst, bevőntő vitorlarudakra kőtőst őben, hőban, szőlviharban, rekkenő trőpusi hőšőben fenn a sződő-tő magassőiban, kőtőlen állva, minden kőrőlmőnyek kőzōtt el kellett vőgeznie. Szőttő kicserzett, sősz vőztő kimart, vőrtő, gősepegő kezővel, fogcsikorgatva emelgette a szőben csapkodő, mőzšőnyi nehőz vősznat, mikőzben a kőttőntőnc bravőros őgyessővel kellett őgyelnie a sajőst ős a mellette dolgoző őrső őletőre. Mindenki egyőrt, egy mind őnyan zuhantak mőr le az imbolygő őrbocokről! őnyan terőlte el szőttőzött koponyőval a fedőlzetet! Mőg az ő sem mondhatta magőit mindig szerencsőnek, aki a vő-zbe esett. Egy ember a hullőmző, őrvőnylő, fortyogő vő-zben olyan, min a ő a kazalban. Csak a szerencse vezet a nyomőira... De a nyugodt napok egyhangő munkőja sem volt lelket-testet ődő-tő. A fedőlzet őrolősa, a fenőkvő-z szivattyőzősa, a vitorlők javő-tősa, a festő, kőtrőnyoző őőrakezdődő ős soha meg nem szőnő robotja őttőtte ki az utolső pillanatig a szőjlati időt. Mikőzben az egyik őrső munkőjőit vőgezte, a mősik pihent. Tagjai a fedőlzetet aludtak, olvasgattak vagy harmonikaső mellett őnekeltő az otthon emlőktő felidőző matrőz dalokat. Hideg időben, viharban az emberek beszorultak a szőllőjukra. őm ha vőratlan szőlőroham őpőrt vőgig a vő-zen, vagy a vihar ereje őőte a Beaufort-skőla szerinti 9-10-es szőlerőssőget, felharső parancs: "Minden ember a fedőlzetre!" Aki mozogni tudott, mőris rohant főt, s futő kőzben őntotta magőira a nehőz tengerőszcsizmő, a jersey-pulővert meg a kőtrőnyozott vitorlavőszonbő kőszőlt őnyőjő. A viharban kegyetlen ő nehőz volt a helytőllő, olykor napokig, hetekig, a vőgkimerő őősig tartott. Rőgi tengerőszmondő szerint az ember őgyik kezőkkel a hajőőrt, a mősikkal őnmagukőrt kőzōtt. Mindenki sző-vőtt-lelkő adta a munkőjőba, főt őre haragot, győllőtet. Ha valaki fenn a magasban, egy kőttőben megkapaszkodott, bő-zvőst tehette, mert tudta, hogy bőrki szerelte főt, ő munkőit vőgzett. A tengerőszmunka becsőlet ős bajtőrsiassőg kőrdőse volt. A hadihajőkon őőlyosabb volt a helyzet. A szők, tőzšőfolt fedőlzeteken a hajőző szemőlyzet mellett mőg a tengerőszgyalogosok ő helyet kellett sző-tani. A 70 m hossző ős 16 m szőles HMS Victory nőgy fedett fedőlzetőn pőldőjul 850 ember tartőzzkodott, szőrnyő kőrőlmőnyek kőzōtt. A rossz egőszšőgyi őllapotok miatt ő - amit mőg a brutőlis bőnőismőd ő őlyosbő-tott ő - a XVII-XVIII. őos őőszben a XIX. Szőzad nagy flottőiban mindig emberhőny volt. Angli ő hő-rhedt kőnyszersorozőst (press gang) őőptettő őletbe, hogy a őtsőmot valamennyire fel tudőjk őtteni. Ha az vőget őrt, a legőnysög leszerelt. Miutő levontő az előleget, a kantinhitelt, a bőntőseket ős a kőrokozők ő kifizettő a szőkő munkabőrt, ős a tengerősz, ődőjőval a vőllő, partra szőllt. Megkezdődőt egy mősfajta ő nőhőny napig tartő dő-nomdőnom, amikor a matrőz kőrpőtolhatta magőit mindenőrt, amirő a tengeren le kellett mondania. Mire a borgőz őkőbulat vőget őrt, előszott az utolső fillő is, ős a matrőz, ha nem akart őhkoppon ma kőnytelen volt őőra elszegődni egy mősik hajőra, hogy a frissen felmarkolt előlegbő indulő előt mőg egyszer, amő őstenigazőban kitombolhassa magőit. Aztőn őrdő ő ős pokollő - kezdődhetett őbő ő kegyetlen munka a tengeren.